

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД
АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТАПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

28 березня 2025 року

м. Київ

Колегія суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду у складі:
головуючого судді Панаїда І.В.,
суддів Глотова М.С., Панкулича В.І.,

за участю:

секретаря судового засідання – Лисиці Ю.С.,
представників позивача Міністерства юстиції України – Гаврилевської О.О.,
Сербін І.І.,
представника третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог, щодо предмета спору, на стороні
позивача Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами,
одержаними від корупційних та інших злочинів - Бончевої О.С.,

розглянувши апеляційну скаргу представника позивача Міністерства юстиції України -
Гаврилевської О.О. на рішення Вищого антикорупційного суду від 05 березня 2025 у справі за
позовом Міністерства юстиції України до федеральної автономної установи «Російський морський
регістр судноплавства», за участю третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на стороні
позивача - Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами,
одержаними від корупційних та інших злочинів, третіх осіб без самостійних вимог на стороні
відповідача: ПрАТ «Морський регістр судноплавства в Україні», ТОВ «Морське бюро регістру»,
ПрАТ «Морський регістр судноплавства» про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1
частини першої статті 4 Закону України «Про санкції»,

ВСТАНОВИЛА:

Рішенням Вищого антикорупційного суду від 05.03.2025 частково задоволено позов
Міністерства юстиції України до федеральної автономної установи «Російський морський регістр
судноплавства» (федеральное автономное учреждение «Российский морской регистр
судоходства»). Застосовано до ФАУ «Російський морський регістр судноплавства» санкцію,
передбачену пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції». Стягнуто в дохід
держави активи, які належать безпосередньо ФАУ «Російський морський регістр судноплавства»
та активи, щодо яких відповідач може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права
розпорядження, в тому числі активи приватного акціонерного товариства «Морський регістр
судноплавства в Україні». Зокрема, в дохід держави стягнуто:

- грошові кошти приватного акціонерного товариства «Морський регістр судноплавства
в Україні» (ідентифікаційний код юридичної особи 01125560) у розмірі 6 714 315,90 (шість
мільйонів сімсот чотирнадцять тисяч триста п'ятнадцять 0-90) гривень, що передані в управління
Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами,
одержаними від корупційних та інших злочинів, зараховані та розміщені на депозитному рахунку
Агентства, відкритий в акціонерному товаристві «Державний ощадний банк
України» (місцезнаходження: 01001, місто Київ, вулиця Госпітальна, будинок 12 Г, код ЄДРПОУ
00032129, МФО 300465);

- грошові кошти приватного акціонерного товариства «Морський реєстр судноплавства в Україні» (ідентифікаційний код юридичної особи 01125560) у розмірі 483 602,52 (чотириста вісімдесят три тисячі шістьсот два 0-52) Євро, що передані в управління Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, зараховані та розміщені на депозитному рахунку Агентства, відкритому в акціонерному товаристві «Державний ощадний банк України» (місцезнаходження: 01001, місто Київ, вулиця Госпітальна, будинок 12 Г, код ЄДРПОУ 00032129, МФО 300465);

- цінні папери, а саме облігації внутрішньої державної позики (код цінних паперів (ISIN) UA4000231864), що придбані Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів за кошти приватного акціонерного товариства «Морський реєстр судноплавства в Україні» (ідентифікаційний код юридичної особи 01125560), у кількості 336 (триста тридцять шість) штук, номінальною вартістю 1 000,00 (тисяча) доларів США, та права за якими обліковуються на рахунку в цінних паперах Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів № 3001/24-ГП, який відкритий в депозитарній установі - акціонерному товаристві «Державний експортно - імпорتنний банк України» (місцезнаходження: 03150, місто Київ, вулиця Антоновича будинок 127, код ЄДРПОУ 00032112, МФО 322313) на підставі укладеного 19.08.2022 генерального договору про надання інвестиційних послуг на ринку капіталу № 531-ГУ/2022;

- цінні папери, а саме облігації внутрішньої державної позики (код цінних паперів (ISIN) UA4000232730), які придбані Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів за кошти приватного акціонерного товариства «Морський реєстр судноплавства в Україні» (ідентифікаційний код юридичної особи 01125560), у кількості 3 017 (три тисячі сімнадцять) штук, номінальною вартістю 1 000,00 (одна тисяча) Євро, та права за якими обліковуються на рахунку в цінних паперах Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів № 3001/24-ГП, який відкритий в депозитарній установі - акціонерному товаристві «Державний експортно - імпорتنний банк України» (місцезнаходження: 03150, місто Київ, вулиця Антоновича будинок 127, код ЄДРПОУ 00032112, МФО 322313) на підставі укладеного 19.08.2022 генерального договору про надання інвестиційних послуг на ринку капіталу № 531-ГУ/2022;

Разом з цим, судом відмовлено в задоволенні позову Міністерства юстиції України в частині стягнення у дохід держави доходу, одержаного від грошових коштів ПрАТ «Морський реєстр судноплавства в Україні» та цінних паперів, що перебувають в управлінні АРМА, з огляду на не зазначення позивачем їх конкретної суми, що суперечить принципам змагальності та диспозитивності. Окрім цього, відсутність конкретної суми, що підлягає стягненню, з висновками суду першої інстанції, викличе непорозуміння та дасть можливість для зловживання під час виконання рішення суду в частині визначення розміру грошових коштів, які мають бути стягнуті в дохід держави.

Не погодившись з оскаржуваним рішенням в частині відмови у стягненні в дохід держави доходу, одержаного від грошових коштів ПрАТ «Морський реєстр судноплавства в Україні», що передані в управління АРМА, та доходу від цінних паперів, що придбані АРМА за кошти ПрАТ «Морський реєстр судноплавства в Україні», через неправильне застосування норм матеріального права, представник позивача Міністерства юстиції України – Гаврилевська О.О. звернулася апеляційною скаргою, в якій просить:

1. Рішення Вищого антикорупційного суду від 05 березня 2025 року у справі № 991/14304/24 - скасувати частково.

2. Ухвалити нове рішення, яким позов Міністерства юстиції України в частині стягнення в дохід держави активів, а саме доходів за грошовими коштами приватного акціонерного товариства «Морський реєстр судноплавства в Україні» та доходів за цінними паперами, що придбані АРМА за кошти ПрАТ «Морський реєстр судноплавства в Україні», задовольнити.

3. Стягнути в дохід держави активи, а саме:

- доходи за грошовими коштами приватного акціонерного товариства «Морський реєстр судноплавства в Україні» (ідентифікаційний код юридичної особи 01125560) у розмірі

714 315,90 (шість мільйонів сімсот чотирнадцять тисяч триста п'ятнадцять 0-90) гривень, що передані в управління Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, зараховані та розміщені на депозитному рахунку Агентства, відкритий в акціонерному товаристві «Державний ощадний банк України» (місцезнаходження: 01001, місто Київ, вулиця Госпітальна, будинок 12 Г, код ЄДРПОУ 00032129, МФО 300465);

- доходи за грошовими коштами приватного акціонерного товариства «Морський реєстр судноплавства в Україні» (ідентифікаційний код юридичної особи 01125560) у розмірі 483 602,52 (чотиреста вісімдесят три тисячі шістсот два 0-52) Євро, що передані в управління Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, зараховані та розміщені на депозитному рахунку Агентства, відкритому в акціонерному товаристві «Державний ощадний банк України» (місцезнаходження: 01001, місто Київ, вулиця Госпітальна, будинок 12 Г, код ЄДРПОУ 00032129, МФО 300465);

- доходи за цінними паперами, а саме облігаціями внутрішньої державної позики (код цінних паперів (ISIN) UA4000231864), що придбані Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів за кошти приватного акціонерного товариства «Морський реєстр судноплавства в Україні» (ідентифікаційний код юридичної особи 01125560), у кількості 336 (триста тридцять шість) штук, номінальною вартістю 1 000,00 (тисяча) доларів США, та права за якими обліковуються на рахунку в цінних паперах Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів № 3407, який відкритий в депозитарній установі - акціонерному товаристві «Державний експортно - імпорتنний банк України» (місцезнаходження: 03150, місто Київ, вулиця Антоновича, будинок 127, код ЄДРПОУ 00032112, МФО 322313) на підставі укладеного 19.08.2022 генерального договору про надання інвестиційних послуг на ринку капіталу № 531-ГУ/2022;

- доходи за цінними паперами, а саме облігаціями внутрішньої державної позики (код цінних паперів (ISIN) UA4000232730), що придбані Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів за кошти приватного акціонерного товариства «Морський реєстр судноплавства в Україні» (ідентифікаційний код юридичної особи 01125560), у кількості 3 017 (три тисячі сімнадцять) штук, номінальною вартістю 1 000,00 (одна тисяча) Євро, та права за якими обліковуються на рахунку в цінних паперах Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів № 3407, який відкритий в депозитарній установі - акціонерному товаристві «Державний експортно - імпорتنний банк України» (місцезнаходження: 03150, місто Київ, вулиця Антоновича, будинок 127, код ЄДРПОУ 00032112, МФО 322313) на підставі укладеного 19.08.2022 генерального договору про надання інвестиційних послуг на ринку капіталу № 531-ГУ/2022.

В обґрунтування апеляційної скарги представник позивача зазначає наступне. Згідно листа АРМА від 25.09.2024 № 1194/6.1-27-24/6.8 грошові кошти, які належать ПрАТ «Морський реєстр судноплавства в Україні» та розміщені на рахунках в банках АТ «ПУМБ», АБ «Радабанк», АБ «Південний» та ПАТ «БАНК ВОСТОК» згідно ухвал слідчого судді Приморського районного суду м. Одеси були арештовані та передані в управління АРМА. На поточні рахунки АРМА відкриті в АТ «Ощадбанк» було зараховано 6 714 315,90 гривень, 342 382,72 долари США та 3 407 468,09 Євро. Дані кошти було розміщено на депозитних рахунках АРМА, відкритих в АТ «Ощадбанк», за договором банківського вкладу на вимогу.

Станом на 25.09.2024 на депозитному рахунку № 3407 в АТ «Ощадбанк», відкритому АРМА на підставі укладеного 08.01.2024 Генерального договору про вкладу на вимогу «Депозитна лінія» № 3407, знаходяться 6 714 315,90 грн та 483 602, 52 Євро.

Наказом АРМА від 17.05.2024 № 210 було прийнято рішення про придбання облігацій внутрішньої державної позики «Військові облігації» в обсязі на суму 31 000 000,00 доларів США та 6 500 000,00 Євро. В зазначені суми включені кошти, які були списані АРМА з рахунків ПрАТ «Морський реєстр судноплавства в Україні» та обліковувались на депозитному рахунку АРМА

АТ «Ощадбанк» в іноземній валюті.

Листом від 18.10.2024 № 1301/6.1-27-24/6.8 АРМА повідомило, що станом на 18.10.2024 на Депозитарному рахунку № _____, який відкритий в АТ «Державний експортно-імпорتنний банк України» (далі - АТ «Укресімбанк») на підставі укладеного 19.08.2022 між АРМА та АТ «Укресімбанк» Генерального договору про надання інвестиційних послуг на ринку капіталу № 531- ГУ/2022, розміщені цінні папери, а саме облігації внутрішньої державної позики (код цінних паперів (ISIN) UA4000231864) у кількості 336 шт, номінальною вартістю 1000,00 доларів США та облігації внутрішньої державної позики (код цінних паперів (ISIN) UA4000232730) у кількості 3017 шт., номінальною вартістю 1000,00 Євро, придбані АРМА з коштів ПрАТ «Морський реєстр судноплавства в Україні».

У прохальній частині позовної заяви про застосування до відповідача санкції передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону, позивач вказав грошові кошти та цінні папери у зазначеному вище розмірі.

Позивач не вказав розмір доходу за грошовими коштами та цінними паперами, оскільки проценти (дохід) за грошовими коштами та цінними паперами нараховуються у період перебування їх на рахунку в банківській установі, тому на момент набрання законної сили судового рішення про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», розмір доходу буде більшим, ніж на момент подачі позовної заяви до суду.

Разом з цим, на переконання представника позивача, законодавством визначено порядок виконання судового рішення про застосування санкції, передбаченої п.1-1 ч.1 ст.4 Закону, що виключає незрозумілість судового рішення при його виконанні відносно розміру коштів, як підлягають стягненню, та є підставою для задоволення заявлених позовних вимог у повному обсязі.

Відповідач федеральна автономна установа «Російський морський реєстр судноплавства» та треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача ПрАТ «Морський реєстр судноплавства в Україні», ТОВ «Морське бюро реєстру», ПрАТ «Морський реєстр судноплавства» у судові засідання не з'явилися, відзив та пояснення не надіслали.

Судом на веб-порталі судової влади України відповідно до ч.2 ст.268 КАС України опубліковано ухвалу про відкриття провадження та призначення справи до розгляду, а також учасникам направлено повістки-повідомлення на офіційні електронні адреси та за відомими суду електронними поштами, юридичними адресами. Неприбуття в судові засідання інших учасників належним чином повідомлених про дату, час та місце розгляду апеляційної скарги, не перешкоджає розгляду апеляційної скарги в суді апеляційної інстанції та не може бути підставою для зупинення строків її розгляду, перенесення засідання на інший час чи дату або оголошення перерви в судовому засіданні (абз.7 ч.8 ст.283-1 КАС України). З огляду на наведене, суд вважає за можливе здійснити розгляд апеляційної скарги за відсутності учасників, які не з'явилися.

Заслухавши суддю-доповідача, пояснення представників сторін, обговоривши доводи апеляційної скарги, колегія суддів дійшла таких висновків.

Згідно ст. 308 КАС України суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними у ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги.

Метою застосування санкцій є захист національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидія терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави (ч.1 ст. 1 Закону України «Про санкції»).

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» від 12.05.2022 № 2257-IX, який набрав чинності 24.05.2022, внесені зміни до Закону «Про санкції». Ними впроваджені новий вид санкції – стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції»).

Відповідно до абзацу третього частини третьої статті 5-1 Закону України «Про санкції»

10.2024
ортно -
22 між
ринках
позики
1000,00
(ISIN)
'МА за

санкції,
ченому

скільки
період
ї сили
татті 4
ї заяви

орядок
ну, що
гів, які
овному

вства»
відача:
ПрАТ
ння не

'країни
також
и суду
сників,
ги, не
ставою
шення
вважає

доводи

и у ній
першої

езпеки,
також
омадян

щодо
257-IX,
аджено
дичній
інших
ження

анкції»
10.04.2025

Фонд державного майна України здійснює повноваження у сфері управління (у тому числі шляхом реалізації) активами, щодо яких ухвалено судові рішення про застосування такої санкції, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Грошові кошти, отримані в результаті реалізації таких активів, зараховуються до Державного бюджету України та спрямовуються до фонду ліквідації наслідків збройної агресії.

Згідно ст. 189 ЦК України продукцією, плодами та доходами є все те, що виробляється, добувається, одержується з речі або приноситься річчю. Продукція, плоди та доходи належать власникові речі, якщо інше не встановлено договором або законом.

Відповідно до п. 3 ч. 5 ст. 160 КАС України позовна заява, серед іншого, повинна містити ціну позову та обґрунтований розрахунок суми, що стягується.

Суд погоджується з доводами представників позивача, що згідно ст. 189 ЦК України плоди, продукція та доходи належать власнику відповідного активу. Однак, це не означає і не спростовує, що такі доходи, плоди, продукція мають бути індивідуально визначені, а їх обсяг чи розмір підлягають обов'язковому обґрунтуванню згідно ст. 160 КАС України, перевірки та встановленню судом в ході розгляду і відображенні у судовому рішенні в разі задоволення позову. З апеляційної скарги вбачається розрахунок вартості активів, щодо яких прийнято рішення про стягнення, однак відсутні відомості щодо визначення розміру доходу, отриманого від їх використання. Суд не може стягнути абстрактне або невизначене майно.

Вищевказані вимоги до обґрунтованості позовних вимог кореспондують вимогам до судового рішення, яке згідно ст. 242 КАС України повинно бути законним і обґрунтованим, і згідно ст. 246 КАС України повинне включати обставини та зміст спірних правовідносин, встановлених судом на підставі досліджених в ході судового розгляду доказів.

За таких умов рішення першої інстанції є законним і обґрунтованим, а вимоги апеляційної скарги колегія суддів відхиляє як непереконливі.

Разом з цим, дане рішення не позбавляє позивача права звернутись до суду з новим позовом щодо стягнення відповідних доходів у конкретно визначеному розмірі.

Керуючись статтями 5-1, 6 Закону про санкції, статтями 283-1, 315, 322 КАС України, колегія суддів

У Х В А Л И Л А:

Рішення Вищого антикорупційного суду від 05 березня 2025 року у справі за позовом Міністерства юстиції України до федеральної автономної установи «Російський морський реєстр судноплавства», треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору: на стороні позивача - Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, на стороні відповідача - ПрАТ «Морський реєстр судноплавства в Україні», ТОВ «Морське бюро реєстру», ПрАТ «Морський реєстр судноплавства» про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», залишити без змін, апеляційну скаргу - без задоволення.

Постанова набирає законної сили негайно після її проголошення та не підлягає оскарженню.

Головуючий

Судді

I.B. Панаїд

М. С. Глотов

В.І. Панкуліч

